

Utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå – självvärdering

Lärosäte: Linköpings universitet (Dnr LiU-2021-04560)

Examen: Specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot psykiatrisk vård

Självvärderingen är förankrad inom fakultetsledning, institutionsledning, programledning samt programutskott där studentrepresentanter finns inkluderade.

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- Förutsättningar
- Utformning, genomförande och resultat
- Studentperspektiv
- Arbetsliv och samverkan

Självvärderingen ska inledas med en beskrivning av hur utbildningen organiseras på en övergripande nivå. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av utbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Aktuella utbildnings- och kursplaner ska laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallens utformning såsom marginaler.
- Självvärderingen ska inte överstiga 25 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som totalt utgör 6 sidor.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid lärosätet.

Lärosätets redogörelse:

Redogörelsen beskriver kort först den övergripande organisationen följt av programmets inriktning. Sedan följer en något längre redogörelse för programmets upplägg, specificerat utifrån terminerna och hur upplägget relaterar till progressionen.

ORGANISATION

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot psykiatri ges vid Medicinska fakulteten, Linköpings universitet (LiU), sedan hösten 2011. För programmets ledning finns en programansvarig, gemensam för samtliga specialistsjuksköterskeprogram och det barnmorskeprogram som finns vid lärosätet. Programansvarigs uppdrag är på övergripande nivå och innebär bland annat att företräda utbildningsprogrammen extern och internt, ansvara för att kvalitetssäkra utbildningen utifrån den process som regleras av lärosätet samt bevaka kvalitetsutveckling och budget i de olika programmen. Varje utbildningsprogram har en inriktningsansvarig lärare som leder programmet och dess operativa arbete. Denna lärare benämns som kursansvarig.

Programmet drivs av Linköpings universitet med studieorter i Region Värmland (7 platser), Region Jönköping län (10 platser), Region Örebro län (7 platser), Region Östergötland (7 platser) och en ortsoberoende grupp (7 platser). Det som skiljer den ortsoberoende gruppen från de övriga studieorterna är att studenterna genomför basgrupp online samt har möjlighet att välja VFU på valfri ort. Sammanlagt är uppdraget 38 studenter plus 10 platser överintag vilket innebär totalt 48 platser. Programmets organisation, upplägg och inriktning är likvärdig vid samtliga studieorter. Det säkerställs genom att lärstödjande moment och examinationer genomförs på samma sätt oavsett studieort.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) sker på respektive studieort och dess omnejd och kvaliteten säkerställs genom handledarutbildade kvalificerade kliniska handledare som tillämpar bedömningskriterier gemensamma för samtliga studieorterna.

INRIKTNING

Utbildningen genomförs som modifierad distansutbildning vilket innebär att en stor del av studierna kan bedrivas som självstudier. Förkunskapskraven är sjuksköterskeexamen 180 hp inklusive examensarbete på kandidatnivå 15 hp, legitimerad sjuksköterska med minst ett års erfarenhet på heltid. Vidare krävs godkänd svenska och engelska motsvarande grundläggande behörighet på grundnivå. Om kandidatexamen saknas krävs godkända kunskaper i vetenskaplig metod på grundnivå 15 hp och minst 24 månaders yrkeslivserfarenhet på heltid som sjuksköterska efter avlagd examen.

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot psykiatri har två ämnes/innehållsinriktningar och en pedagogisk inriktning som kännetecknar programmet. De två ämnes/innehållsinriktningarna är:

- Programmet ger kunskap och trygghet att leda och utveckla den psykiatriska vården, oavsett om det är inom somatisk eller psykiatrisk vård. Vi ser ett stort behov av psykiatrikunskaper även utanför den traditionella psykiatrin. Psykiatrisjuksköterskan kan arbeta såväl i sluten som i

öppen psykiatrisk vård men efterfrågas alltmer även i somatisk vård, äldreomsorg, skolhälsovård, kommunal omsorg och av privata vårdgivare.

- Programmet har en inriktning som utgår från det vårdvetenskapliga och livsvärldsteoretiska perspektivet. I studieuppgifter/examinationer kompletteras dessa perspektiv med andra perspektiv, såsom det medicinska och psykologiska perspektivet. Genom att utgå från olika perspektiv förbereds studenten för den mångfacetterade kliniska verksamheten där olika perspektiv samspelar. Tanken är att studenten genom att tillgodogöra sig olika perspektiv tränas i att samarbeta med olika aktörer i vården.

Problembaserat lärande

Den pedagogiska inriktningen som återfinns på hela Medicinska fakulteten är det problembaserade lärandet (PBL), den pedagogiska filosofi och metod som tillämpas i undervisningen. Med stöd i konstruktivistisk teoribildning och en sociokulturell tradition skapas utrymme för iscensättning av ett situerat lärande med studentcentrerade arbetsformer. Målet med PBL är att skapa en god grund för ett livslångt lärande där studenten identifierar realistiska problem och frågeställningar som undersöks, värderas och löses med fokus på det framtida yrket som specialistutbildad sjuksköterska inom psykiatri. PBL kännetecknas av självstyrt lärande, problembearbetning och arbete i små grupper (basgrupper) om sex-nio studenter. I basgruppen ingår en handledare som utmanar lärandet med metakognitiva frågor och återkoppling på studenternas lärande. Handledaren är oftast disputerad och ibland med docentkompetens, eller adjunkt med god klinisk erfarenhet som psykiatrisjuksköterska.

Studenten förväntas ta eget ansvar för det egna lärandet och kritisk värdering av källor. Målet är att det ska bli en naturlig del av yrkesutövningen. Studentens ansvar för det egna lärandet sker såväl i teoretiska sammanhang under utbildningen som i kliniska studier då lärandemål och strategier för måluppfyllelse självvärderas av studenten. Det situerade lärandet skapas i basgrupperna och i interprofessionella moment under utbildningens gång. Det interprofessionella lärandet sker över yrkesgränserna i kursen 8SSA04 (se nedan för mer info om kursen). Därutöver erbjuds studenterna att tillsammans med barnmorskestudenter och övriga specialistsjuksköterskestudenter att delta vid temadag för "våld i nära relationer".

UPPLÄGG

För att skapa en sammanhängande och likvärdig utbildning för samtliga fem studieorter är programmets organisation, upplägg och inriktning densamma vid samtliga studieorter. Det säkerställs genom programmets två bärande moment som utgör stommen i utbildningen, för det första studieuppgifter/examinationer och för det andra basgruppen som båda beskrivs mera detaljerat nedan.

Studieuppgifter/examinationer

Samtliga kurser har studieuppgifter/examinationer som är designade för modifierad distansutbildning. Det innebär att studieuppgifterna/examinationerna kräver väl underbyggda resonemang. En studieuppgift/examination är ofta uppdelad i flera olika delar som bygger på varandra. Beroende på vilket perspektiv och kontext studenten väljer kan studieuppgiften/examinationen besvaras på olika sätt. I alla delar måste dock svaren bearbetas och motiveras utifrån vetenskapliga referenser och bedömningskriterierna. En studieuppgift/examination är därför omfattande och tar mycket tid i anspråk. Samtliga studieuppgifter/examinationer bedöms och studenten ges skriftlig återkoppling. Återkopplingen är en bedömning av inlämnad uppgift men också framåtsyftande där studenten får vägledning för framtida studieuppgifter/examinationer.

Det finns ingen väsentlig pedagogisk skillnad mellan studieuppgifter och examinationer. Båda ger högskolepoäng och bedöms på samma sätt men examinationerna är mera omfattande och ger ett högre antal högskolepoäng. Sammanlagt genomför studenterna 16 studieuppgifter/examinationer under

utbildningen. Oavsett studieort så är upplägget, bedömning och återkoppling för studieuppgifterna/examinationerna samma för samtliga studenter.

Basgruppen

Studenterna i basgrupp träffas en gång per månad. Basgrupperna träffas på respektive studieort förutom den ortsoberoende gruppen som träffas via videokonferens. Varje basgruppsträff är kopplad till aktuell kurs och kursens lärandemål. Kärnan i basgruppsarbetet är ett scenario som till sin utformning kan se olika ut. Det kan exempelvis vara en patientberättelse, ett case eller ett tidningsurklipp. Scenariot ska fungera som en ”trigger” där studenterna analyserar situationen och identifierar vad som är centralt och formulerar problem och frågeställningar. Med dessa som bas identifieras sedan de lärandebehov studenterna har. Inför nästa basgrupp söker studenterna individuellt svar på frågeställningarna och på efterföljande basgruppsträff bearbetas frågeställningarna gemensamt i gruppen. Basgruppen ger också stöd i studieuppgifter/examinationer där studenterna delger varandra kunskap, referenser och erfarenheter som kan användas till de skriftliga studieuppgifterna/examinationerna. Sammanlagt bearbetas 11 scenarion i basgrupp under utbildningen. Basgruppen ger även studenterna ett studiesocialt sammanhang vilket annars kan vara en utmaning för en distansbaserad utbildning.

Övriga moment

Som komplement till studieuppgifter/examinationer och basgruppsarbetet träffas samtliga studenter på campus två gånger per termin (så kallade närträffar) där varje närträff genomförs under två dagar. På närträffen finns möjlighet att komplettera undervisningen med moment som kan vara svårare att genomföra via distans, till exempel skriftlig examination och seminarier.

En viktig del av programmet är VFU. Studenterna genomför sammanlagt 40 dagar VFU som är fördelade 20 dagar i termin 2 och 20 dagar i termin 3. VFU är likvärdig oberoende av studieort utifrån att samtliga studenter bedöms utifrån samma bedömningskriterier.

Studenterna kan välja yrkesexamen och magisterexamen eller yrkesexamen inom omvårdnadsvetenskap. Alla studenter utom tre har sedan 2011 valt det förstnämnda. Examensarbetet startar i termin 3 med ett idéseminarium där bedömning sker av problemområdets relevans för omvårdnad och möjlighet till fördjupning inom ett avgränsat problemområde för psykiatrisjuksköterskans profession samt metodens relevans för syftet. Examensarbetet avslutas och examineras i termin 4. I upplägg och genomförande så finns ingen skillnad för studenterna oavsett studieort.

Programmets kurser och progression

Programmet erbjuder sex kurser som översiktligt framgår i tabell 1. Efter tabellerna presenteras varje kurs mer utförligt i löpande text.

Utbildningen är upplagd utifrån en progression där kurserna bygger på varandra med en ökande svårighetsgrad. Totalt innehåller kurserna 61 lärandemål varav 11 lärandemål i kursen för examensarbetet. Lärandemålen är konstruerade så att de nationella examensmålen nås för de studenter som blir godkända på alla kurser.

Det finns en progression i relation till examensordningen som innebär att lärandets resultat bedöms utifrån en hierarkiskt ordnad taxonomi där förståelse anses enklare än tillämpning och reflektion. Grunden för progressionen återfinns i lärandemålen utifrån att dessa baseras på en taxonomi med systematiserade, aktiva verb som beskriver en progression inom de olika kunskapsformerna under hela utbildningen. Examensarbetskursen är ett exempel på progression där lärandemål som examineras i början av utbildningen är att *formulera en forskningsfråga utifrån aktuell forskning* för att i slutet av utbildningen kunna *på en vetenskaplig nivå, kritiskt granska, värdera och diskutera det egna och andras examensarbete*. Progressionen visas också i studieuppgifterna/examinationernas svårighetsgrad och komplexitet. I exempelvis termin 1 och studieuppgift 1 (STU1) ska studenten inta ett

vårdvetenskapligt/omvårdnadsvetenskapligt förhållningssätt och relatera och kritiskt värdera detta i förhållande till kärnkompetenserna. Det är en komplex uppgift men begränsas till att motivera utifrån vetenskapliga referenser. I termin 4 ska studenten i studieuppgift 9 (STU9) analysera och reflektera över hur forskning inom omvårdnad till äldre kan tillämpas inom psykiatrisk vård samt inom den kommunala hälso- och sjukvården. Här tillämpas kunskapen genom att studenten fiktivt ska designa och ansvara för en utbildningsdag på ett särskilt boende.

Progressionen uttrycker också bredd och djup i utbildningen. Genom att studieuppgifter/examinationer kan utformas utifrån studentens intresse och kontext finns möjlighet till en bred kunskapsinhämtning. Oavsett om studenten till exempel arbetar inom psykiatri, ambulans, akutsjukvård eller inom skolhälsovård kan de flesta uppgifter helt eller delvis anpassas till olika kontexter. Djupet säkerställs utifrån bedömningskriterier och en kontinuerlig återkoppling från lärarlaget och basgruppshandledare där varje studieuppgift/examination och basgruppstillfälle utvärderas utifrån studentens insats och lärandeprocess.

Tabell 1 Kurser/termin

Termin	Kurs	Kursens benämning	Högskolepoäng
1	8SSA04	Specialistsjuksköterskan och kärnkompetenserna i avancerad omvårdnad.	7.5 hp
	8PYA09	Metoder, verktyg och förhållningssätt i en evidensbaserad praktik	7.5 hp
2	8PYA05	Att möta människor som lider av psykisk ohälsa, del 1	15 hp
3	8PYA06	Att möta människor som lider av psykisk ohälsa, del 2	12 hp
	8PYA08/20	Examensarbete i omvårdnadsvetenskap med inriktning specialistsjuksköterska med inriktning psykiatrisk vård. Alt. Självständigt arbete för specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot psykiatrisk vård	15 hp
4	8PYA06	Att möta människor som lider av psykisk ohälsa, del 2	(12 hp)
	8PYA08/20	Examensarbete i omvårdnadsvetenskap med inriktning specialistsjuksköterska med inriktning psykiatrisk vård. Alt. Självständigt arbete för specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot psykiatrisk vård	(15 hp)
	8PYA11	Leda och utveckla psykiatrisk vård	3 hp

Termin 1

Termin 1 består av två kurser. Den första kursen 8SSA04 "Specialistsjuksköterskan och kärnkompetenserna i avancerad omvårdnad" samläses med andra specialistutbildningar (distrikt, kirurgi och medicin och delvis intensivvård och anestesi. I kursen studeras vårdens sex kärnkompetenser utifrån specialistsjuksköterskans omvårdnadsperspektiv. Dessa kunskaper sätts i relation till specialistsjuksköterskans roll samt den historiska och vetenskapliga utvecklingen av respektive specialistområde. Kursen är generisk men utformad så att det egna specialistområdet lyfts fram i samtliga studieuppgifter/examinationer. Även de två basgruppsscenarier som ligger till grund för basgruppsträffarna lyfter fram specialistkompetensen i psykiatri. Samtliga studenter som ingår i kursen träffas gemensamt vid ett seminarium och diskuterar likheter och skillnader utifrån omvårdnadsperspektiv och kärnkompetens.

Den andra kursen under termin 1 är 8PYA09 "Metoder, verktyg och förhållningssätt i en evidensbaserad praktik". I kursen ska studenten inhämta kunskap om olika omvårdnadshandlingar som används för att lindra psykisk ohälsa. I kursen ställs frågan om det verksamma i den psykiatriska vården. Som psykiatrisjuksköterska använder man främst sig själv som verktyg i omvårdnaden. Genom en medveten vårdhållning studeras i kursen hur omvårdnaden kan vara läkande där mötet och relationen till patienten är central för att vården ska bli verksam och lindra den psykiska ohälsan. I kursen ingår även samtalets betydelse där studenten får träna på att samtala och olika sätt att förstå dess roll. I kursen studeras även generell psykofarmakologisk behandling samt e-hälsa. Två relaterade basgruppsscenarier ligger till grund för basgruppsträffarna samt tre studieuppgifter/examinationer och ett seminarium.

Termin 2

Termin 2 består av kursen 8PYA05 "Att möta människor som lider av psykisk ohälsa, del 1". Del 2 av kursen ges i termin 3 men heter då 8PYA06. I kursen studeras olika sjukdomsklasser/tillstånd/kontext och hur den psykiska ohälsan kan lindras. Den är indelad i tre olika teman:

Tema 1; Att möta människor med förändrad sinnesstämning och/eller stark oro, Tema 2; Att möta människor med ett beroende och Tema 3; Att möta människor med suicidrisk.

Centralt för kursen är att utifrån de tillstånd som de olika temana berör studera hur den psykiska ohälsan kan lindras. Sammanlagt under kursen bearbetas tre scenarier i basgrupp, ett per ovan beskrivet tema. Kursen omfattar fyra studieuppgifter och ett seminarium. Tillkommer gör examinationsuppgiften som täcker samtliga tre teman. Studenterna får själva förbereda examinationsuppgiften genom att skapa förslag på frågor. Frågorna ska beröra kursens innehåll och specifikt de kursmål som de upplever att de behöver fördjupa sig i. I examinationen ingår även en studentmedbedömning där de anonymt bedömer varandras prestation. I kursen ingår 20 dagars verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Termin 3

Termin 3 består av två kurser. Den första kursen är 8PYA06 "Att möta människor som lider av psykisk ohälsa, del 2", som är en fortsättning på kursen 8PYA05 som gavs under termin 2. Även här är kursen uppdelad i tre teman:

Tema 4; Att möta människor med sviktande verklighetsuppfattning, Tema 5; Att möta barn och ungdomar med psykisk ohälsa och Tema 6; Att möta äldre människor med psykisk ohälsa.

Centralt för kursen är att utifrån de sjukdomsklasser/tillstånd/kontext som de olika temana berör, studera hur den psykiska ohälsan kan lindras. Sammanlagt under kursen bearbetas tre scenarier i basgrupp, ett per tema. Kursen omfattar två studieuppgifter och en examination. I kursen genomförs även den andra VFU-perioden som i likhet med termin 2 består av 20 dagars VFU. Den andra kursen som ges under termin 3 är 8PYA08 "Examensarbete i omvårdnadsvetenskap med inriktning specialistsjuksköterska med inriktning psykiatrisk vård."

Termin 4

I termin 4 ges tre kurser. Dels är det 8PYA06 och 8PYA08 som båda beskrivits tidigare utifrån att de startar upp i termin 3 men avslutas i termin 4. Dels är det 8PYA11 "Att leda och utveckla psykiatrisk vård" som ges under termin 4 som avslutande kurs. Kursen innefattar den kompetens som krävs av specialistsjuksköterskan i psykiatrisk vård för att leda och utveckla vården. Inom kursen belyses teori om ledarskap, förändringsarbete samt teamarbete. Kursen bearbetar ett scenario i basgrupp samt att det ingår en studieuppgift och ett seminarium.

Studenternas perspektiv på lärandemålen

Kurserna i programmet utvärderas regelbundet av studenterna i Evaluate, LiU:s gemensamma kursvärderingssystem. Resultaten av Evaluate ingår som ett av flera underlag i LiU:s modell för kvalitetssäkring av utbildning och är ett viktigt verktyg för att utveckla och förbättra utbildningar och kurser. I Evaluate är svarsalternativen på en skala mellan 1–5 (1=inte alls, 5= ja absolut). Utifrån kursutvärderingarna i Evaluate och frågan om samtliga kursers examinerande moment varit relevanta i relation till lärandemålen är medelbetyget år 2020 4.1 och år 2021 4.2. Utifrån frågan om kursernas ämnesinnehåll har gett studenten möjlighet att uppnå kursernas lärandemål är medelbetyget år 2020; 4.1 och år 2021 4.4.

Våren 2022 genomförde LiU och studentkårerna en stor studentundersökning där även specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot psykiatri deltog. Till skillnad från Evaluate utvärderas inte enstaka kurser utan den totala upplevelsen av utbildningen och studiemiljön. Svarsalternativen är på en femgradig skala (1=mycket missnöjd, 5=mycket nöjd). I studentundersökningen 2022 var medelbetyget 4.4 (5.0 max) utifrån frågan hur nöjda studenterna var med examinationsformerna. I samma undersökning var medelbetyget 4.6 (5.0 max) utifrån frågan hur nöjda de var kring de krav som ställs på studenten i deras studier.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Bedömningsgrund Personal

Antalet lärare och deras sammanlagda kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Lärosätets redogörelse:

LÄRARES KOMPETENS

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot psykiatri har ett fast lärarlag som består av sex personer (se bifogad lärartabell). Fem av lärarna är kopplade till respektive studieort. Det innebär att samtliga lärare följer studenterna från kursstart till examen. Samtliga lärare finns med som basgruppshandledare för respektive studieort (två lärare för studieort Linköping). Utöver detta är lärarlaget i varierande grad också seminarieansvarig, bedömer studieuppgifter/examinationer, handledning av examensarbeten, examinerator och VFU-uppföljning. Samtliga är också tentatorer, en term som används vid lärosätet för att beskriva en bedömande lärare för olika moment och som i egenskap av

tentator skriver underlag för sin bedömning vilket bistår betygssättande examinator. En person i lärarlaget benämns som kursansvarig och är inriktningsansvarig för programmet.

Tre av sex lärare är anställda som lektorer, två av dessa är också docenter. Övriga tre lärare har magisterexamen. Samtliga sex lärare har specialistsjuksköterskeexamen, inriktning psykiatri, och lång erfarenhet av kliniskt arbete inom psykiatri. Fyra av lärarna har kombinerande uppdrag mellan vårdverksamhet och akademi. Sammantaget bedöms kompetensen som god i utbildningen. Det finns akademisk såväl som professionsrelaterad kompetens som kan fördelas utifrån olika uppgifter i programmet.

I lärarlaget ingår tre av lärarna i en etablerad forskargrupp med fokus på suicidbedömning och vård av suicidnära personer. Forskarlaget har ett antal publikationer kring ämnet och nyligen har en doktorand antagits till projektet. Samtidigt har samtliga tre lärare andra forskningsområden inom det psykiatriska området vilket möjliggör en bred kompetens som gagnar programmets forskningsanknytning.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Lärosätet har en övergripande planering för kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Vid avdelningen sker en kontinuerlig inventering och analys av vetenskaplig, professionsrelaterad och pedagogisk kompetens inom lärarkollegiet vilken också diskuteras och planeras vid årliga medarbetarsamtal. Varje pensionsavgång och nyrekrytering föregås av en behovsanalys så rätt kompetens säkerställs.

Samtliga lärare (inklusive lärarlaget) som erhåller en anställning på institutionen genomgår högskolepedagogisk utbildning motsvarande 6 hp med påbyggnadsutbildning om 6 hp inom två år samt PBL-kurs inom ett år, vilket är ett krav från arbetsgivaren om de inte har motsvarande utbildning/kompetens från annat universitet. Lärarnas kompetensutveckling inom ämnet ansvarar institutionerna för. Kompetensutveckling inom högskolepedagogik sker via Didacticum, lärosätets högskolepedagogiska och didaktiska centrum. Didacticum erbjuder också ytterligare påbyggnadskurser, temadagar och seminarier samt stöd till enskilda lärarlag. De högskolepedagogiska kurserna säkerställer och fördjupar kompetens inom bland annat problembaserat lärande, vuxenlärande, universitetslärarens roll, handledning, kursplanering, kursansvar och examinatorer roll och ansvar. På avdelningen hålls pedagogiska luncher med specifika teman/frågor under året. Årligen följs kompetensutvecklingen upp i medarbetarsamtal.

I det fasta lärarlaget är medelåldern 45 år och det finns ingen som är nära pensionsålder.

KLINISKA HANDLEDARES KOMPETENS

Handledare inom VFU är en viktig resurs för att säkra utbildningens kvalitet. Handledarna har i huvudsak adekvat specialistkompetens inom psykiatri och alltid klinisk erfarenhet inom området. Majoriteten av handledarna har magisterutbildning. Målsättningen är att alla handledare har magisterexamen. Medicinska fakulteten erbjuder digital handledarutbildning i VFU omfattande 1,5 hp under fyra veckor, med beräknad studietid 40 timmar. Utbildningen ger också handledarna en inblick och förståelse för den problembaserade pedagogiken. Att handledarutbildningen ges asynkront underlättar deltagarnas möjlighet att både delta och avsluta utbildningen. Genomströmningen är god. Huvudhandledare ska enligt uppdragsbeskrivning (bilaga 2) ha handledarutbildning i VFU 1,5 hp och bör ha genomgått ytterligare utbildning inom handledning vilket sker genom kursen Pedagogiska processer i hälso- och sjukvården del 1, 7,5 hp. Möjlighet finns för påbyggnadskurs på avancerad nivå om 7,5 hp. Vidare ska huvudhandledaren ha kandidat/yrkesexamen inom omvårdnad.

Kliniska adjunkter har sin huvudanställning antingen på LiU eller Region Östergötland. De utgör pedagogiskt stöd för handledare och huvudhandledare och genom att vara väl insatta i de båda organisationerna utgör de en länk mellan vårdverksamheterna och programmet. Stödet utgår från deras kunskap om programmets utbildnings- och kursplaner och mål för VFU. De kliniska adjunkterna bidrar också med att kontinuerligt utveckla handledaruppdraget och följa upp studenters utvärderingar av VFU.

VFU som sker på studieorterna utanför regionen regleras i avtal mellan regionerna och Medicinska fakulteten. På varje studieort finns samordnare för beställningar av VFU-platser enligt överenskommen rutin och utgör på övergripande nivå kontakten mellan LiU och studieorten. De studenter som tillhör den ortsoberoende studieorten erbjuds VFU inom de andra studieorterna men har möjlighet att själva ordna en VFU-plats. I de fallen skrivs separata avtal mellan LiU och VFU-platsen som reglerar parternas ansvar. För VFU-platsen gäller att de ansvarar för handledare med adekvat utbildning utses och att VFU:n planeras och genomförs i enlighet med de krav och pedagogiska målsättningar som är angivna i utbildnings- och kursplanerna.

Utöver det fasta lärarlaget tillkommer lärare som finns med i delar av utbildningen såsom föreläsare, handledare till magisteruppsatsen, tentatorer och examinatore.

I studentundersökningen 2022 var medelbetyget 4.0 (5.0 max) utifrån frågan om lärarnas förmåga att undervisa.

Styrkor och utvecklingsområden

Den vetenskapliga och pedagogiska kompetensen hos lärarna är god. Önskvärt är att en eller fler av adjunkterna påbörjar doktorandstudier för att säkerställa utbildningens framtida akademiska kompetens.

Lärarlaget har varit stabilt de sista åren och det finns inga indikationer på att de närmaste åren skulle förändra detta. En styrka är att det utanför lärarlaget finns ytterligare personer som är disputerade, och med pågående forskning inom området, som visat intresse för framtida uppdrag inom programmet. De är idag verksamma i enskilda moment i programmet. Detta gör att kompetensförsörjningen bedöms som god också i framtiden.

Lärargruppen på programmet representerar en stor bredd av kompetens inom psykiatrisk omvårdnad. De tre disputerade lärarna har funnits med i programmet i ett decennium. Övriga tre lärare mellan ett och fem år. De olika studieorterna innebär att det finns en skörhet genom att det kan uppstå problem då de geografiskt placerade lärarna byter tjänst. Detta har förekommit i viss utsträckning och tidigare skapat problem med kontinuitet. I dagsläget bedöms dock situationen som mer stabil.

Utöver den fasta lärargruppen engageras lärare från institutionen och övriga fakulteten samt Region Östergötland och Region Örebro Län. Utifrån hur den psykiatriska vården är utformad i Sverige är det en svaghet att andra aktörer, exempelvis kommuner och privata vårdgivare, inte i samma grad är direkt engagerade i programmet. En orsak är att avtalen mellan dessa aktörer och universitetet inte är lika utarbetade som avtalen mellan region och universitetet. En annan orsak kan vara att forskningsanknytningen hos dessa aktörer ännu inte är lika utvecklad. Den här svagheten kompenseras delvis genom att kursinnehållet speglar hela den psykiatriska kontexten. Bland annat är många studieuppgifter och examinationer utformade så att de inte är direkt kopplade till en viss kontext. Studenten har möjlighet att genomföra studieuppgifterna utifrån valfri kontext.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätets redogörelse:

VETENSKAPLIG OCH PROFESSIONSINRIKTAD MILJÖ

Avdelningen för omvårdnad och reproduktiv hälsa är enligt QS World University Rankings för år 2022 bland de 100 främsta universiteten i världen när det gäller omvårdnadsforskning. En del av avdelningens forskning utgörs av lärarlaget i specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot psykiatri. I lärarlaget finns tre lärare som ingår i en forskargrupp som berör nya perspektiv på suicidbedömning och vård. Till projektet har anställts en doktorand som också finns med i undervisningen på programmet. Forskarlaget finns även med i andra forskningsprojekt som berör olika aspekter av psykiatrisk omvårdnad. Även icke disputerade lärare i lärarlaget har involverats i forskningen och finns med som medförfattare på publikationer.

Forskningen som knyts till lärarlaget har ett nära samband med utbildningens olika moment. Några exempel på hur lärarlagets forskning och utbildning samspekar med varandra:

- Lärarna som ingår i forskargruppen genomför i kursen ”Att möta människor som lider av psykisk ohälsa, del1 (8PYA05) en föreläsning kring suicid. Studenterna bearbetar sedan ämnet i en workshop samt i studieuppgiften ”Suicid och suicidprevention” (STU7) där de bland annat ska granska sin VFU-plats i termin 2 hur de på arbetsplatsen arbetar suicidpreventivt.
- En av lärarnas forskning berör personer med psykosjukdom eller andra psykiatriska sjukdomar och möjligheten till att uppnå en varaktig livsstilsförändring och därmed öka möjligheterna för en jämlik hälsa. I utbildningen föreläser läraren om det här ämnet och studenterna bearbetar ämnet i studieuppgift 8 (STU8) där de bland annat utifrån ett patientfall som berör en person med psykosjukdom föreslår hälsobefrämjande åtgärder.
- En annan lärare i lärargruppen berör i sin forskning bland annat personer med självskadeproblematik. I utbildningen föreläser läraren om ämnet och studenterna bearbetar ämnet i studieuppgift 9 (STU9) där studenterna bland annat ska beskriva två relevanta kunskapsbaserade insatser till den unga individen och dennes familj.
- Ytterligare en annan lärare i lärargruppen har studerat bland annat vårdrelationen och vårdvetenskaplig teoribildning inom psykiatrisk vård. Detta tema återkommer i många föreläsningar av läraren och även i många studieuppgifter. Bland annat i examinationen ”Det verksamma i vården” (EXA) där studenterna utifrån ett patientfall dels ska relatera begreppen frisk, återhämtning (recovery) och hälsa till varandra och beskriva begreppens konsekvenser för det psykiatriska vårdandet, dels ska beskriva hur vårdrelationen och att denna, då

psykiatrijuksköterskan använder sig själv som verktyg, kan få betydelse för en människa som lider av psykisk ohälsa.

Utbildningen ger studenten även ett vetenskapligt förhållningssätt utifrån att studieuppgifter/examinationer är designade att spegla både forskning och professionen. Samtliga uppgifter kräver att svaren baseras på vetenskaplig litteratur och i de flesta uppgifter ska resultatet reflekteras i förhållande till åtgärder för patienten som ska baseras på evidensbaserad kunskap.

Det vetenskapliga förhållningssättet och den professionsinriktade miljön stimuleras även i basgrupperna där fokus ligger på att besvara frågeställningar utifrån forskning och ett kunskapsbaserat synsätt. Eftersom basgruppshandledarna har både forskarkompetens och arbetar/ har lång erfarenhet av kliniskt arbete fungerar basgrupperna som ett föredöme för studenterna att söka kunskap i forskning relaterat till kliniska problem/frågeställningar.

Magisterarbetet är ett annat exempel på hur studenten kan delta i en forskande kontext och få ett vetenskapligt förhållningssätt. Studenter har i sitt magisterarbete knutits till läroverkets egna forskningsprojekt vilket de senaste tre åren lett till tre publicerade vetenskapliga artiklar där studenter är medförfattare och fyra manus som under våren 2022 har skickats in till tidskrifter.

Även enskilda föreläsningar har koppling mellan forskning och klinik. Ett exempel är en föreläsning av en extern föreläsare som är professor inom omvårdnad. I föreläsningen beskrivs bland annat relationen mellan hjärtsjukdom och depression där forskarlaget utvecklat ett internetbaserat stöd för att behandla depressionen. I utbildningen används sedan en vetenskaplig artikel relaterat till en RCT-studie som forskarlaget skrivit som studenterna kritiskt ska granska utifrån design, urval och analys samt studiens betydelse för det kliniska arbetet med patientgruppen.

En viktig stödfunktion för att stödja den vetenskapliga miljön är universitetsbiblioteket och den kontaktbibliotekarie som är knuten till programmet. Universitetsbiblioteket fungerar som ett lärostödande moment genom hela utbildningen. Utöver sedvanliga uppgifter som att tillhandahålla böcker och vetenskapliga tidskrifter, föreläser bibliotekarien på programmet om databassökning, referenshanteringsprogram och erbjuder olika kurser som stöttar studenten att utveckla sin vetenskapliga kompetens. Universitetsbiblioteket är helt central för att studenterna ska kunna genomföra sina studieuppgifter och magisteruppsats. Kontaktbibliotekarien finns som stöd för samtliga studieorter via zoom/chatt/epost.

Den professionsinriktade miljön är också kopplad till att tre av lärarna har kombinerade uppdrag mellan akademi och klinisk verksamhet och att samtliga lärare har lång klinisk erfarenhet. Erfarenheten berör skilda psykiatriska områden såsom psykiatrisk slutenvård och öppenvård, rättspsykiatri, barn- och ungdomspsykiatri, kommunal socialpsykiatri och privata psykiatriska vårdgivare. Den professionsinriktade miljön stärks även av att programmet har två VFU-perioder som kan genomföras antingen på halvtid (2 dagar per vecka i 10 veckor) eller heltid (4 dagar per vecka i fem veckor). VFU-kostnaderna är en tung utgift för programmet men VFU är prioriterat för att stimulera den professionsinriktade miljön. Under varje VFU period finns studieuppgifter för att skapa ett nära samband mellan en vetenskaplig och professionsinriktad miljö.

Professionen stärks även av den problembaserade pedagogiken där studenterna möts i basgrupper. I basgrupperna stimuleras och stötts studenternas utveckling av professionell kompetens, samarbetsförmåga, kritiskt förhållningssätt och självständighet. Arbetsformen utmanar studenterna att ta ansvar genom att aktivt och självständigt formulera frågor för lärande, att söka kunskap och i dialog spegla och värdera den erhållna kunskapen.

Styrkor och svagheter

Utifrån ovanstående beskrivning och exempel bedöms programmet ha god vetenskaplig och professionsinriktad miljö och där studieupplägget är utformat så att det stimulerar en växelverkan mellan forskning och utbildning. Forskargruppen som är en del i lärarlaget bedriver psykiatrisk omvårdnadsforskning och befinner sig i ett expanderande skeende. Den problembaserade pedagogiken och två VFU-perioder stärker också den professionsinriktade miljön.

Det finns idag ingen diskussion eller planer på att minska tiden för VFU på programmet. Det är dock en stor kostnad för programmet att bära och förutsätter att det finns VFU-platser. För att på längre sikt säkerställa den professionsinriktade miljön för studenten via VFU så skulle det underlätta om andra finansieringsformer och organisationsstrukturer för VFU var möjliga.

Även om VFU har sina egna bedömningskriterier och två studieuppgifter kopplade till respektive VFU-period finns det behov av att integrera VFU än mer till utbildningens kursupplägg för att stärka den vetenskapliga och professionsinriktade miljön. Det finns utrymme för att arbetsgivarna och programmet i högre grad skulle kunna samverka kring utvecklingsprojekt som kan kanaliseras via VFU och magisterarbetet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätets redogörelse:

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse presenteras i tabell 2. I tabellen presenteras först det nationella målet som följs av tre exempel på relaterade kursmål från utbildningen. De presenteras utifrån att de tre målen från vänster till höger visar en progression i programmet. Till varje kursmål presenteras sedan exempel på lärandeaktiviteter, examinationsuppgifter och bedömningskriterier. Examinationsuppgiften beskrivs inte i sin helhet utan beskriver den del av examinationen som berör kursmålet. Efter tabellen beskrivs VFU-mål/bedömningskriterier som relaterar till det nationella målet. Avsnittet avslutas med en analys av styrkor och utvecklingsområden.

Tabell 2 Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

NATIONELLT MÅL		
Visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.		
TRE EXEMPEL PÅ KURSMÅL		
Kursmål 1	Kursmål 2	Kursmål 3
Förklara och urskilja fördjupade kärnkompetenser i den specifika vårdverksamheten (8PYA10)	Analysera olika vetenskapliga metoders användning och värdera deras relevans i forskning och utveckling av kunskap inom det psykiatriska området (8PYA05)	Visa insikt om det vetenskapliga förhållningssättets betydelse för utveckling av kunskap inom psykiatrisk vård (8PYA06)
↓	↓	↓
Exempel på lärostödjande moment	Exempel på lärostödjande moment	Exempel på lärostödjande moment
Föreläsning om kärnkompetenserna och dess relevans för specialistsjuksköterskan	Inspelade föreläsningar om kvantitativ metod	Föreläsning som berör barn och ungas psykiska ohälsa med fokus på unga med självskadebeteende och vårdarens hållning.
↓	↓	↓
Examination	Examination	Examination
Intervju av specialistsjuksköterska (SEM1 och EXA)	STU6 Granskning av kvantitativ artikel relaterat till depression	Examination: Att möta barn och unga med psykisk ohälsa (EXA3)
I uppgiften intervjuas en sjuksköterska med specialistutbildning inom psykiatri och analyseras utifrån kvalitativ innehållsanalys. I intervjun söks bland annat kunskap om synen på evidensbaserad kunskap, omvårdnadsforskning samt kärnkompetenserna.	I uppgiften granskas en vetenskaplig artikel utifrån design, urval och analys. Studenten ska sedan bland annat väga samman granskningen och den betydelse som studenten anser att artikeln har för det kliniska arbetet med patientgruppen. De ska även föreslå tre förändringar i metoden eller det sätt som metoden är beskriven för att höja kvalitén ytterligare i artikeln	Utifrån dagsaktuella nyheter eller sociala plattformar beskriva hur psykisk ohälsa bland unga beskrivs och tillämpa olika förklaringsmodeller till den beskrivna psykiska ohälsan.
↓	↓	↓
Bedömningskriterier	Bedömningskriterier	Bedömningskriterier
<ul style="list-style-type: none"> - uppfyller de kursmål som examineras i uppgiften (se under rubriken kursmål) - beskriver specialistsjuksköterskans roll, kärnkompetenserna och omvårdnadsvetenskap relaterat till specialistområdet. - visa kunskap och förståelse genom att planera och självständigt genomföra datainsamling i form av en intervju 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet innebär en kritisk blick på studiens design, urval och analys - Bedömningen av artikeln baseras på relevanta metodreferenser. - Kvalitetsbedömningen på artikeln visar på insikt i kvantitativ metod - De tre specifika frågeställningarna besvara tydligt och motiveras i relevanta referenser. 	<ul style="list-style-type: none"> - Genom svaren, uppvisa en djupare förståelse för barn och ungas psykiatriska hälsa/ohälsa - Ta ställning till och motivera vad som är det verkningsfulla i behandling av barn och ungas psykiska ohälsa - Involverar familjeperspektivet - Förankra det skrivna i teori, vetenskapliga perspektiv och vetenskapliga källor - Följa formalia

<ul style="list-style-type: none"> - visa kunskap och förståelse genom att beskriva och tillämpa kvalitativ innehållsanalys - arbetet baseras och argumenteras utifrån vetenskapliga referenser - arbetet följer instruktionerna - referenslistan följer valfritt vedertaget referenssystem 		
---	--	--

VFU och det nationella målet

Utifrån det nationella målet så bedöms även studenten på sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) utifrån följande relaterade bedömningskriterier.

- identifiera relevant kunskap om samband mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet
- förstå evidensbaserad åtgärd relaterat till identifierat symtom vid psykiatriska sjukdomstillstånd
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga och samhälleliga aspekter

Styrkor och utvecklingsområden

Programmets vetenskapliga grund är ett vårdvetenskapligt och livsvärldsteoretiskt perspektiv men studenterna får möjlighet att själv välja teoribildning. Examinationerna är utformade så att de inbjuder till olika psykiatriska kontexter utifrån studentens egna önskemål. Likaså kan de besvaras med andra vetenskapliga grunder än det vårdvetenskapliga och det livsvärldsteoretiska perspektivet men den vetenskapliga grunden måste alltid skrivas fram. Det finns således flera olika ingångar för studenten som relaterar till områdets vetenskapliga grund för att uppnå examensmålet.

Utifrån det nationella målet är det en styrka att de flesta föreläsarna själva är forskare och väver in egen pågående forskning i föreläsningarna. Studenterna tar även del av forskningen utifrån att flera studieuppgifter/examinationer är uppbyggda på denna forskning. Som exempel kan ges det tredje kursmålet som nämns i tabell 2. Där föreläser en forskare i lärolaget om barn och ungas psykiska ohälsa med fokus på unga med självskadebeteende och vårdarens professionella hållning. I uppgiften som forskaren själv designat utmanas studenten att beskriva, utifrån olika vetenskapliga grunder, olika förklaringsmodeller och hur dessa relaterar till vårdandet.

Det finns utrymme i kursplanerna att, utifrån det nationella målet, tydliggöra själva *sambandet* mellan vetenskap och beprövad erfarenhet. I de exempel på kursmål som lyfts fram i tabell 2 så finns ingen explicit koppling till själva *sambandet* mellan vetenskap och beprövad erfarenhet. Kursmålen är något vidare i sin utformning men bedömningen är att programmet ändå täcker det nationella målet genom de examinerande momenten. Till exempel, i studieuppgift 1 (STU1) så ska studenterna ange hur de som psykiatrisjuksköterskor kan göra skillnad för patienten och här belyses kärnkompetenserna i relation till vårdvetenskap. I uppgiften görs en reflektion på vad som är verksamt och hur vi mäter det verksamma. I studentens reflektion ingår sambandets betydelse för yrkesutövningen. Även under VFU är ett bedömningskriterium att identifiera relevant kunskap om samband mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det är dock en svaghet att inte detta samband framgår i kursmålen och detta bör mer tydligt framkomma i uppdaterade kursplaner.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

visa sådan kunskap och färdighet som krävs för att medverka i behandling, habilitering och rehabilitering inom psykiatrisk vård och omsorg.

Lärosätets redogörelse:

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga presenteras i tabell 3. I tabellen presenteras först det nationella målet som följs av tre exempel på relaterade kursmål från utbildningen. De presenteras i utifrån att de tre målen från vänster till höger visar på en progression i programmet. Till varje kursmål presenteras sedan exempel på lärandeaktiviteter, examinationsuppgifter och bedömningskriterier. Examinationsuppgiften beskrivs inte i sin helhet utan beskriver den del av examinationen som berör kursmålet. Efter tabellen beskrivs VFU-mål/bedömningskriterier som relaterar till det nationella målet. Avsnittet avslutas med en analys av styrkor och utvecklingsområden.

Tabell 3 Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

NATIONELLT MÅL		
Visa sådan kunskap och färdighet som krävs för att medverka i behandling, habilitering och rehabilitering inom psykiatrisk vård och omsorg.		
TRE EXEMPEL PÅ KURSMÅL		
Kursmål 1	Kursmål 2	Kursmål 3
Motivera och utarbeta vårdplaner som bygger på vårdvetenskaplig grund (8PYA09)	Förklara suicid och suicidbedömningar utifrån olika teoretiska perspektiv och föreslå kunskapsbaserade åtgärder för att förhindra och förebygga suicid (8PYA05)	Självständigt men i samråd med patient bedöma och analysera behov, planera, omsätta och utvärdera hälsofrämjande och preventiva åtgärder samt omvårdnadsåtgärder (8PYA06)
↓	↓	↓
Exempel på lärostödjande moment	Exempel på lärostödjande moment	Exempel på lärostödjande moment
Föreläsning som behandlar det verksamma i vården utifrån ett vårdvetenskapligt perspektiv	Workshop/föreläsning om nya perspektiv på suicid och vårdandet	Föreläsning som behandlar att lida av en psykosjukdom och metabola syndrom

↓	↓	↓
Examination	Examination	Examination
<p>Det verksamma i vården (EXA)</p> <p>Syftet med studieuppgiften är att inhämta kunskap om det verksamma i vårdandet och hur det verksamma kan kopplas till omvårdnadshandlingar. Studenten ska bland annat relatera begreppen frisk, återhämtning (recovery) och hälsa till varandra och beskriv begreppens konsekvenser för det psykiatriska vårdandet samt hur psykiatrisjuksköterskan kan använda sig själv som verktyg i vårdandet</p>	<p>Suicid och suicidprevention (STU7)</p> <p>Syftet är att få en större kunskap om vad som får människor att begå suicid och hur man kan förebygga suicid. Bland annat ska studenten utifrån sin VFU-plats värdera och problematisera arbetsplatsens suicidpreventiva arbete och föreslå förbättringsåtgärder.</p>	<p>Fallbeskrivning (STU8)</p> <p>Utifrån ett patientfall ska studenten bland annat ta ställning till olika behandlingsalternativ som finns att tillgå relaterat till fallbeskrivningen. Studenten ska även beskriv hur hen som specialistsjuksköterska kan skapa en vårdande/terapeutisk relation med stöd i vårdvetenskapliga teorier och begrepp</p>
↓	↓	↓
Bedömningskriterier	Bedömningskriterier	Bedömningskriterier
<ul style="list-style-type: none"> - Uppvisa en djupare förståelse för individens situation - Ta ställning till vad som är det verkningsfulla i den psykiatriska vården utifrån hälsofrämjande aspekter - Förmåga att lyfta fram omvårdnadsaspekter som det vårdande - Förankra kunskapen i teori och vetenskapliga källor - Följa formalia 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetsplatsens suicidpreventiva arbete kritiskt granskas och problematiseras - Slutsatser och bedömningen grundar sig i relevanta vetenskapliga referenser - Skapar ett sammanhängande svar och visar på en insikt om suicid på frågan i steg 3 och motiverar svaret i referenser - Visar på kreativitet i svaren - Följer formalia 	<ul style="list-style-type: none"> - Att i texten visa på en fördjupande förståelse för Simons situation - Ta ställning till vad som är det verkningsfulla/ bästa behandlingsalternativen för Simon. - Lyfta in de fyra områdena så att texten fördjupas - Arbetet är förankrat och motiveras genom teorier, perspektiv och vetenskapliga källor. - Följa formalia

VFU och det nationella målet

Utifrån det nationella målet så bedöms även studenten på sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) utifrån följande relaterade bedömningskriterier:

- visa på fördjupad förmåga att upprätta omvårdnadsplaner
- visa förmåga att medverka vid och självständigt utföra omvårdnad
- aktivt delta vid genomförande av omvårdnadsåtgärder och identifiering av konsekvenser för den psykiatriska patienten
- vid utvärdering av resultat och dokumentation visa kunskap i planering, ledning och samordning av vård- och hälsoarbete
- göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga och samhällsrelaterade aspekter
- bedöma läkemedelsordinationers rimlighet samt vara medveten om interaktioner och biverkningar hos läkemedel

Styrkor och utvecklingsområden

I de examinerande momenten finns en tydlig koppling till kliniskt arbete. De flesta momenten utgår från patientfall eller patientfall studenten själv erfart. Utifrån dessa fall ska studenterna forma omvårdnadsplaner, behandlingsstrategier och värdera dessa åtgärder. Kunskaperna och färdigheterna visas i de examinerande momenten men de specifikt kliniska färdigheterna visas framför allt under VFU. Det är en styrka att programmet erbjuder sammanlagt 40 dagar VFU där möjlighet finns att utveckla och värdera den kliniska färdigheten.

De tre exemplen på kursmål anger inte bokstavligen en distinktion mellan behandling, habilitering och rehabilitering. Däremot erbjuder de examinerande momentet att studenten kan välja kontext och i de examinerande momenten så kan både behandling, habilitering och rehabilitering påvisas.

Utifrån hur det nationella målet är skrivet kan det tolkas som att det finns en distinktion mellan psykiatrisk vård och omsorg. I en snäv bemärkelse kan psykiatrisk vård vara den vård som ges inom slutna och öppna psykiatriska verksamheter. Omsorg skulle då mera vara riktad mot en mera kommunal omsorgsverksamhet. I programmet däremot, förstås psykiatrisk vård mer som ett paraplybegrepp som täcker all vård som fokuserar på den psykiska hälsan. Det innebär att kontexten inte är så framträdande. Till exempel, i de tre examinerande moment som framgår i tabell 3 så kan kontexten vara psykiatrisk verksamhet eller omsorg men också primärvård, skolhälsovård eller somatisk akutverksamhet. Vi ser det som en styrka i programmet att psykiatrisk vård kan förstås oavsett vårdgivare men utifrån en mer snäv definition av psykiatrisk vård och omsorg så kan det samtidigt också vara en svaghet eftersom programmet har en vidare kontextualisering.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Lärosätets redogörelse:

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt presenteras i tabell 14. I tabellen presenteras först det nationella målet som följs av tre exempel på relaterade kursmål från utbildningen. De presenteras utifrån att de tre målen från vänster till höger visar en progression i programmet. Till varje kursmål presenteras sedan exempel på lärandeaktiviteter, examinationsuppgifter och bedömningskriterier. Examinationsuppgiften beskrivs inte i sin helhet utan beskriver den del av

examinationen som berör kursmålet. Efter tabellen beskrivs VFU-mål/bedömningskriterier som relaterar till det nationella målet. Avsnittet avslutas med en analys av styrkor och utvecklingsområden.

Tabell 4 Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

NATIONELLT MÅL		
Visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.		
TRE EXEMPEL PÅ KURSMÅL		
Kursmål 1	Kursmål 2	Kursmål 3
Identifiera de egna behoven och värderingarna för att utveckla en vårdande hållning (8PYA09)	Reflektera över det egna vårdandet och förhållningssättet utifrån förmåga att skapa goda vårdmöten och samtal (8PYA05)	Reflektera och värdera sin egen ledarskapskompetens relaterat till utveckling av den psykiatriska omvårdnaden.(8PYA11)
↓	↓	↓
Exempel på lärostödjande moment	Exempel på lärostödjande moment	Exempel på lärostödjande moment
Seminarium (SEM) Seminarium om det vårdande samtalet där praktiska övningar varvas med reflektioner av det egna agerandet samt ytterligare kunskapsbehov	Basgrupp (scenario 5) Scenariot består av tre kortare utdrag från romaner/texter där upplevelsen av förändrad sinnesstämning beskrivs och det egna vårdandet vävs in	Föreläsning som berör ledarskap, att leda utifrån att vara kulturbärare och att förändra en vårdkultur
↓	↓	↓
Examination	Examination	Examination
EXA) Det verksamma i vården Syftet med studieuppgiften är att inhämta kunskap om det verksamma i vårdandet och hur det verksamma kan kopplas till omvårdnadshandlingar. Studenten ska bland annat relatera begreppen frisk, återhämtning (recovery) och hälsa till varandra och beskriv begreppens konsekvenser för det psykiatriska vårdandet samt hur psykiatrisjuksköterskan kan använda sig själv som verktyg i vårdandet	STU7 Suicid och suicidprevention Syftet är att få en större kunskap om vad som får människor att begå suicid och hur man kan förebygga suicid. Bland annat ska studenten utifrån sin VFU-plats värdera och problematisera arbetsplatsens suicidpreventiva arbete och föreslå förbättringsåtgärder.	Förändringsarbete inom psykiatrisk vård (EXA4) Utgående från VFU-plats ska studenten bland annat föreslå förändringar och reflektera över sin egen ledarskapskompetens utifrån förändringsarbetet.
↓	↓	↓
Bedömningskriterier	Bedömningskriterier	Bedömningskriterier
--Basgruppsarbete och seminarium utgör obligatoriska moment på kursen och aktivt deltagande i dessa är en förutsättning för godkänt. Med aktivt deltagande menas att studenten bidrar med arbete, inspel och/eller egna reflektioner med relevans för uppgiften. Vid frånvaro från basgrupp lämnas skriftlig komplettering in som	- Samtliga frågor i de tre delarna ska problematiseras och fördjupas i relevanta vetenskapliga referenser. - De förslag på åtgärder som föreslås i del 2 ska vara kunskapsbaserade/evidensbaserade. - I del 3 ska frågan besvaras så att samtliga reflektionsgrunderna framkommer och kopplat till ditt eget lärande och behov	- identifiera ett relevant problemområde tillämpa förändringsarbete på det aktuella problemområdet - värdera och tillämpa forskningsrön relaterat till evidens och beprövad erfarenhet - reflektion och kritiskt förhållningssätt i diskussion om det egna och andras arbeten.

tas fram av basgruppen och återkopplas till basgruppen	- Följa formalia	- visa på kunskap om olika ledarstilar
--	------------------	--

VFU och det nationella målet

Utifrån det nationella målet så bedöms även studenten på sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) utifrån följande relaterade bedömningskriterier:

- visa självkännedom och reflektera över den egna förmågan till empati
- värdera och jämföra etiska ställningstaganden i omvårdnaden av patienter med psykisk sjukdom samt relatera till egna värderingar

Styrkor och utvecklingsområden

De tre exemplen på kursmål som beskrivs i tabell 4 beskriver hur studenten ska reflektera och identifiera sin egen kompetens. Det är direkt relaterat till det nationella målet men möjligtvis speglar inte kursmålen det som ryms i det nationella målet och orden ”ytterligare” och ”fortlöpande”. De orden pekar på att det handlar om en läroprocess som hela tiden pågår. Från programmets sida bedömer vi att denna läroprocess finns i de föreslagna kursmålen. I samtliga tre kursmål finns en process framåt utifrån ”utveckla en vårdande hållning”, ”skapa goda vårdmöten och samtal” samt ”utvecklingen av den psykiatriska omvårdnaden”. Detta förstärks i de tre exemplen på examinationer där den framåtriktade läroprocessen visar sig när studenten i examinationerna inbjuds att reflektera över sin egen kunskap och värderingar. Läroprocessen, förstådd i det nationella målets ord ”ytterligare” och ”fortlöpande”, aktualiseras även i samtliga examinerande moment där varje student får en individuell återkoppling på sitt arbete och vad som kan utvecklas till nästa examinerande moment.

I tabell 4 nämns i första kolumnen som exempel på examination basgrupp scenario 3. Scenariot är direkt kopplat till angivet kursmål men egentligen är samtliga 11 scenarion som bearbetas under hela programmet kopplade till det nationella målet utifrån programmets pedagogiska profil. I basgrupperna (se även tidigare beskrivning av problembaserat lärande) är en central del att studenten, baserat på kursmålen, skapar frågeställningar utifrån det egna kunskapsbehovet. Det gör att frågeställningarna varierar mellan basgrupperna och det är en av anledningarna varför programmet inte har en obligatorisk litteraturlista. I stället söker studenten svar på sina frågeställningar i databassökningar och litteratur som passar bäst för den frågeställning studenterna bearbetar. Den litteraturlista som finns är förslag på litteratur och visar också på djup/nivå i litteraturen. Det här arbetssättet upprepas genom hela utbildningen och formar studenterna att i likhet med det nationella målet, identifiera kunskap och fortlöpande utveckla sin kompetens inom psykiatrisk omvårdnad.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Jämställdhet
Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

Linköpings universitet och medicinska fakulteten

Rektor har det övergripande strategiska ansvaret för lika villkors- och jämställdhetsarbetet vid LiU och beslutar om en årlig handlingsplan för arbetet. Den centrala organisationen utgörs vidare av en Lika villkors- och jämställdhetsgrupp där prorektor, HR direktör, studieadministrativ direktör, koordinator för lika villkor samt studentrepresentant ingår. Lika villkors- och jämställdhetsgruppen har ett samordningsansvar för lika villkors- och jämställdhetsarbetet vid LiU. Gruppens ansvarsområden omfattar bland annat att bereda underlag, sprida information, utveckla centralt stöd såsom utbildningar och följa upp arbetet.

Vid LiU finns sedan 2005 genuslektorat på varje fakultet och området för utbildningsvetenskap som ska verka för integrering av genus- och jämställdhetsperspektiv i utbildningens innehåll och form. Under 2022 förändrades och breddades genuslektorens uppdrag så att det bättre möter de förändringar som har skett inom området lika villkor och jämställdhet under de senaste åren. De benämns numera Likavillkorslektor.

Vid Medicinska fakulteten finns en Likavillkorslektor anställd på motsvarande 25%. Det finns lokala mål vid fakulteten som beaktar faktorer med implikationer för jämställdhet. Det rör bland annat kunskap om och förståelse för faktorer som påverkar hälsan lokalt och globalt. Ett annat lokalt mål rör betydelsen av jämlikhet och lika villkor i samhället.

I februari 2022 genomfördes Studentundersökningen vilken är en viktig indikator på hur studenterna uppfattar sin utbildning och hur de upplever sin studietid. (Studentundersökningen behandlas även under avsnittet Beskrivning och bedömningsområde Studentperspektiv). Respektive fakultet ansvarar för att analysera utfallet av studentundersökningen för utbildningar inom sin fakultet, samt för att formulera en handlingsplan. Utifrån en första analys har LiU prioriterat fyra universitetsgemensamma förbättringsområden varav lika villkor är ett. Fakultetens Likavillkorslektor har getts ett särskilt ansvar att bistå i detta arbete både på fakultets- och programnivå. Inledningsvis ska Likavillkorslektor under hösten 2022 ta fram en fast text i kursplaner avseende jämställd samt uppdatera LiU:s riktlinjer för utbildning och examination. Utveckling av kursvärderingssystemet Evaluate avseende jämställdhetsfrågor är också ett prioriterat område.

Programmet

Utifrån studentperspektivet beaktas jämställdhetsperspektivet i kursmål och studieuppgifter/examinationer och basgruppsscenario. I tabell 5 nämns några exempel.

Tabell 5 Jämställdhetsperspektivet i kursmål och kursmål/examinationer

Kurs	Mål	Exempel på del i uppgift
8SSA04 Specialistsjuksköterskan och kärnkompetenserna i avancerad omvårdnad	Värdera och ta ställning till kärnkompetenserna utifrån olika mångfaldighetsperspektiv	Studenten ska reflektera över om värden i dag tar hänsyn till patientens perspektiv och upplevelse. I svaret ska etik -och mångfaldighetsperspektiven vävas in.
8PYA05 Att möta människor som lider av psykisk ohälsa, del 1	...sociala och kulturella faktorer påverkan för den psykiska ohälsan	Studenten ska utifrån att ha svarat på två delfrågor belysa, kopplat till relevanta källor, etiska, genusrelaterade och professionella

	och vilken betydelse dessa kan ha för omvårdnaden.	reflektioner som studenten gjort under skrivandet av del 1 och 2. I examinationsfråga ska studenten beskriva suicid ur ett genusperspektiv och analysera/kritisera kring hur psykiatrisjuvsköterskans omvårdnadsåtgärder påverkas utifrån detta?
8PYA06 Att möta människor som lider av psykisk ohälsa, del 2	Relatera stigma, utanförskap, genus och ojämlikheter i samhället till psykisk ohälsa och missbruk	Utifrån ett patientcase där studenten bland annat ska beskriva hur specialistsjuvsköterskan kan skapa en vårdande/terapeutisk relation ska de beakta etiska dilemman eller mångfaldhetsperspektiv eller stigma

Det som inte framkommer i tabellen är de problemområden kring jämställdhet som bearbetas i basgrupperna. Som beskrivits tidigare är det studentens egna frågeställningar utifrån lärandemålen och det egna kunskapsbehovet som leder till frågeställningar som bearbetas av basgruppen. Jämställdhetsperspektivet brukar ofta komma upp i samband med scenariot som bearbetar suicid där HBTQ-frågor ofta uppmärksammas. Likaså lyfts HBTQ frågorna kring begreppet psykisk ohälsa som berörs i scenariot som behandlar vad som är verksamt i den psykiatriska vården. Ett mera klassiskt jämställdhetsperspektiv brukar också lyftas i scenariot som berör psykiatrisjuvsköterskans roll där kön och/eller genus ofta problematiseras.

Studenterna erbjuds också en heldag, tillsammans med övriga specialistutbildningar och barnmorskeprogrammet, som berör våld i nära relationer. Föreläsare från olika samhällsfunktioner och professioner skapar en medvetenhet om våld i nära relationer och en insikt i olika professioners ansvar då en individ har utsatts.

Utifrån könsfördelningen av de studenter som antas till programmet finns en stor variation mellan antagningsåren. De sista fyra åren har antalet män i programmet varit 28% år 2018, 8% år 2019, 21% år 2020 och 12% år 2021. Lärolaget som studenterna möter under samtliga kurser består av 2 kvinnor och 4 män. Vid nyrekrytering får underrepresenterat kön företräde vid lika meriter.

I litteraturlistan som är specifik för specialistsjuvsköterskeprogrammet med inriktning mot psykiatri utgörs 53% av författarna av kvinnor och 47% av män. I samlingsverk är endast redaktörerna medräknade i denna fördelning.

Åldersfördelningen på programmet skiljer sig inte nämnvärt från andra lärosätens specialistprogram med inriktning psykiatri. 47% av studenterna är mellan 25–34 år, 52% av studenterna är över 34 år och 1% av studenterna är under 25 år.

Enligt Evaluate och frågan om studenten uppmärksammat diskriminering, trakasserier, kränkande särbehandling och exkludering besvarar år 2020 en student ja och 29 studenter nej. 2021 besvarade ingen student frågan med ja och 44 studenter svarade nej.

Styrkor och svagheter

Fördelningen ovan mellan kvinnor och män tar inte hänsyn till det tredje könet, eller till personer som inte definierar sig enligt en binär princip.

I programmet inkluderas jämställdhetsperspektivet ofta utifrån begreppen genus eller mångfaldighetsperspektiv. Det innebär att jämställdhet i programmet inbegriper kön, genus, kultur och HBTQ. Det kan vara en styrka eftersom många perspektiv kan tydliggöras till olika moment i utbildningen. Samtidigt finns det en risk att ett snävare jämställdhetsperspektiv baserat på kön "diffuseras" och blir otydligt när så många olika perspektiv kan räknas in. Vi ser det som en svaghet att vi inte i målen tydligare benämner begreppet HBTQ utifrån att många i den gruppen har en sämre psykisk hälsa utifrån stigmatisering och ojämlikhet i samhället. Som beskrivit ovan så uppmärksammas problematiken i olika moment men det finns en risk att eftersom jämlikhet inte explicit nämns så får det inte samma tyngd i de olika studieuppgifterna. Det faktum att LiU numera använder sig av begreppet Lika villkor skapar en möjlighet att lyfta fram jämställdhetsperspektivet i programmet som innefattar både en snävare och bredare innebörd. Vi ser därför att jämställdhetsperspektivet är ett aktuellt utvecklingsområde.

Åldersfördelningen på programmet skiljer sig inte nämnvärt från andra lärosätens specialistprogram med inriktning psykiatri och har inte förändrats under tid. Vi ser gärna fler manliga sökanden till utbildningen. Den främsta orsaken till snedfördelad könsfördelning är troligtvis att majoriteten av de som är behöriga att söka utbildningen är kvinnor.

Det faktum att det finns fler män än kvinnor i lärarlaget är ett observandum men föranleder inte direkt några åtgärder. Som ovan beskrivit så är det en styrka att det finns centrala ramverk för jämställdhetsarbetet till exempel när det gäller nyrekrytering vilket också kan tillämpas på lärarlaget framöver.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrunder Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets redogörelse:

LiU:s gemensamma modell för kvalitetssäkring av utbildning innebär att samtliga utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå kvalitetssäkras inom en sexårscykel. År ett i cykeln upprättar programansvarig en kvalitetsrapport som innehåller beskrivning och analys av nyckeltal, måluppfyllelse, utformning och genomförande, forskningsanknytning, lärarkompetens, arbetslivsperspektiv, studentperspektiv, jämställdhetsperspektiv och hållbarhetsperspektiv. Rapporten diskuteras, bearbetas och förankras inom programmet tillsammans med lärar-, studerande- och arbetslivsrepresentanter. Den färdiga rapporten utgör grunden för en fakultetsdialog där styrkor och utvecklingsområden diskuteras. Dialogen, i vilken bl a dekan, företrädare för institution och studeranderepresentanter deltar, mynnar ut i en bedömning. Utifrån bedömningen upprättar programmet en handlingsplan som fastställs av fakultetsstyrelsen. De åtgärder som handlingsplanen föreskriver genomförs under år två till år sex i

cykeln. En handlingsplan för specialistsjuksköterskeutbildningen med inriktning psykiatrisk vård kommer att fastställas av fakultetsstyrelsen december 2022.

Samtliga studieorter har exakt samma innehåll, upplägg och förutsättningar vilket skapar likvärdighet mellan studieorterna. Samtliga studieortsansvariga, tillika lärarlaget, möts minst en gång per termin för att diskutera utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examinationer. Efter varje lärarlag delas arbetsuppgifter ut där lärarna får i uppdrag att utveckla, förtydliga och skapa nya moment i utbildningen. Kursansvarig sammanställer förslagen och ser till att momenten implementeras i utbildningen och kommuniceras till avnämare via kliniska adjunkter eller den studieortsansvariga läraren.

Resultaten från kursvärderingssystemet Evaluate är ett av flera underlag i LiU:s system för kvalitetssäkring av utbildning och är LiU:s viktigaste verktyg för att utveckla och förbättra utbildningar och kurser. Kurser vid LiU kursvärderas regelbundet i Evaluate. När en kurs avslutas skickas en enkät till alla registrerade studenter på kursen. I enkäten ingår tio LiU-gemensamma frågor och några fakultetsspecifika. Kursvärderingar vid LiU har den huvudsakliga funktionen att verka som ett kvalitetsinstrument för den aktuella kursen eller utbildningen, genom att studenten får tillfälle att på ett strukturerat sätt reflektera över, kritiskt granska och förhålla sig till sin egen utbildning.

På programmet följs Evaluate's resultat upp genom kursdialoger (se även bedömningsområde Studentperspektiv) som sker minst två gånger per termin. På kursdialogen möts samtliga studenter och kursansvarig för samtal och information om utbildningen. En stående punkt är att informera om resultatet av kursutvärderingarna och de eventuella åtgärder som vidtagits. Några exempel på konkreta åtgärder som vidtagits är revidering av basgruppsscenarioer som upplevts otydliga, skapande av digitalt frågeforum för att underlätta kommunikationen mellan kursledning-student och tydliggöra kursmålen i vissa moment.

Gällande VFU har alla studenter oavsett utbildningsort samma bedömningsunderlag som följs upp av kontaktläraren efter VFU-periodens slut. Vid risk för underkänt resultat på VFU upprättas en handlingsplan vid mittbedömning där strategier för måluppfyllelse skrivs fram tillsammans med student, handledare och kontaktlärare. Kontaktlärare och klinisk adjunkt arbetar i nära samverkan då dessa situationer uppstår i syfte att stödja handledare och student för att uppnå så optimala förutsättningar för lärande som möjligt.

Samtliga studieuppgifter/examinationer får studenterna utöver ett betyg (underkänt/godkänt) individuell skriftlig återkoppling på där styrkor och utvecklingsområden anges. Det här är en viktig återkoppling utifrån att utbildningen sker delvis på distans och där tidigare utvärderingar har visat att vissa studenter kan uppleva att distansupplägget innebär en känsla av ensamhet. Genom återkopplingarna ger lärarlaget samtliga studenter individuell feedback och utvärderingar har visat att studenterna uppskattar denna feedback och att den tid som studenten lägger på momenten blir ”synliggjord” av lärarlaget.

I studentundersökningen 2022 var medelbetyget 4.6 (5.0 max) utifrån frågan hur nöjda studenterna var med återkopplingen från examinationer.

Vid varje basgruppsträff får studenterna utvärdera gruppens arbete och den egna insatsen utifrån sin lärprocess.

Genomströmning

Kontinuerlig dialog förs med fakultet, studenter och programledning för uppföljning och återkoppling gällande programmets genomströmning. Statistik på genomströmning i programmet visar att ungefär 70% som antas till programmet slutför sin utbildning inom ett år. Ett antal åtgärder har vidtagits för att

öka genomströmningen. Under rubriken styrkor och utvecklingsområden problematiseras den här statistiken.

Styrkor och svagheter

Ungefär 70% av de som antas till programmet tar examen inom ett år. Från programmets sida bedömer vi att den siffran är för låg och att den borde ligga över 80%. Att endast 70% tar examen kan bero på flera orsaker. Vi kan se att de som hoppar av utbildningen gör det under termin 1 och under den första kursen. Studieort "ortsberoende" är den mest populära studieorten att söka men som också väsentligt har större avhopp. Det är en anledning till att den ortsberoende gruppen också har ett större överintag. Många som söker den har inte fått klartecken från sin arbetsgivare att få ledigt för studier och/eller studenter påbörjar utbildningen med dålig uppbackning i form av tid/ersättning från arbetsgivaren. Flera studenter som hoppar av under första terminen arbetar mer än halvtid. Efter en termin går det dock inte att se att någon av studieorterna skiljer ut sig relaterat till genomströmning.

I studentutvärderingarna har vi också sett att det finns studenter som vid ansökan inte uppfattat att det krävs att de är fysiskt på plats två gånger per termin. Andra orsaker till avhoppet kan vara att till skillnad från en del andra specialistutbildningar så är det möjligt att arbeta inom psykiatri som grundutbildad sjuksköterska. Det finns nationellt liknande tendenser att de specialistutbildningar som inte ger en helt ny yrkesroll har sämre genomströmning. Till sist kan nämnas att utbildningen är på halvfart. Det är möjligt att om utbildningen gavs på helfart så skulle genomströmningen öka eftersom studenten endast skulle fokusera på studierna. Samtidigt finns en osäkerhet om antalet sökande skulle vara lika högt som det är idag utifrån indikationer att arbetsgivarna är tveksamma till tjänstledigt för studier om det innebär att de inte alls kan arbeta under studietiden.

Programmet har vidtagit ett antal åtgärder för att öka genomströmningen med start för de som började 2019. Bland annat har vi tydliggjort i välkomstbrev och annan information vad delvis distansutbildning innebär, vi har sett över strukturer hur vi arbetar i den ortsberoende gruppen och tydliggjort möjligheten att återuppta studier efter uppehåll. I skrivande stund så är drygt 80% av studenterna kvar som antogs 2020 och tar examen i sommar. Där finns också fler studenter som har återkommit till programmet och som förväntas slutföra sina studier under året. Det finns därför anledning att avvakta flera åtgärder och fortsatt följa genomströmningen.

Användandet av Evaluate är en styrka utifrån att det skapar möjligheter att jämföra med kurser och program på LiU. Utvärderingen är systematiskt insamlad och väl förankrat i organisationen med god teknisk support. En svaghet är att svarsfrekvensen inte är så hög som önskat. På programmet är det runt 40% (stora variationer) som besvarar utvärderingarna. Vår erfarenhet är att svarsfrekvensen ökar om man "schemalägger" ifyllandet, exempelvis efter en föreläsning när studenterna redan är på plats. Eftersom programmet är delvis på distans så är det svårt att anpassa våra fysiska träffar på campus till när utvärderingarna är aktuella att genomföras. Vi behöver utveckla nya strategier för hur svarsfrekvensen kan öka. Det ska också nämnas att svarsfrekvensen inte nämnvärt skiljer sig från andra specialistutbildningar som genomförs på lärosätet. Möjligtvis finns här också hos studenterna en utvärderingströtthet utifrån att det kan bli många utvärderingar som genomförs under en termin.

Det är en därför en styrka att Evaluate kompletteras av andra utvärderingar så som kursdialog och en avslutande muntlig utvärdering av hela utbildningen. Se mer om dessa under bedömningsområde Studentperspektiv.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Studentperspektiv
Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

Det finns ett stort egenvärde i studenternas engagemang i utbildningen och programmet har alltid eftersträvat ett nära och förtroendefullt samarbete med studenterna. Studenterna har ett stort inflytande över utbildningen på LiU och är representerade i samtliga styrelser och grupper där beslut fattas eller där beredning och kvalitetsarbete sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas studiesituation. Det innebär exempelvis att studenter finns representerade i universitetsstyrelsen, fakultetsstyrelser, institutionsstyrelser, anställningsnämnder och programutskott vid samtliga fakulteter vid lärosätet

Vid varje utbildningsprogram vid Medicinska fakulteten finns ett programutskott. Programutskottet på avancerad nivå inkluderar lärosätets specialistsjuksköterskeprogram och barnmorskeprogrammet och består av programansvarig (ordförande) och minst fem ledamöter som representerar programmen och hälso- och sjukvården. Därutöver ingår en till två studentrepresentanter som utses av fakultetens studentkår, Consensus. Programutskottet har beslutanderätt enligt fastställd delegationsordning och innefattar exempelvis beslut om kurslitteratur, individuella studieplaner, tidsbegränsad dispens från förkunskapskrav på kurser termin 2 eller senare och eventuell del av utbildning förlagd utomlands. Därutöver ansvarar programutskottet för att diskutera resultaten på kursutvärderingar i Evaluate och följa upp åtgärder som angivits i de handlingsplaner som upprättats vid respektive programs kvalitetsutvärdering.

Till stöd och hjälp för studierna har studenterna tillgång till en gemensam kursplattform som heter LISAM. Kursplattformen underlättar för studenten att genomföra sin utbildning. LISAM samlar all information och kommunikation som studenten behöver. På kursplattformen kan studenterna skapa gemensamma samarbetsrum (viktigt utifrån den distansbaserade utformningen) epost, fillagring och program som är nödvändiga för att klara studierna men också registrering, kursanmälan, tentamensanmälan, tentamensstatistik, studieresultat, kursvärdering, studieuppehåll, intyg och examensansökan.

Studenten har även tillgång till studievägledare som kan vägleda studenten i studier och framtida yrkeskarriär. Inte minst så kan studievägledaren hjälpa studenten att anpassa studierna utifrån olika individuella behov och omständigheter. Likaså är studenthälsan ett viktigt stöd för studenterna. Studenthälsan arbetar med förebyggande hälsovård, individuellt samtalsstöd, information och råd om hälsa och livsstil för att gagna studenternas välbefinnande och studiegång

Samtliga studenter på specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot psykiatri erbjuds flera möjligheter att aktivt utveckla utbildningens innehåll. Tidigare har nämnts Evaluate och resultatet följs upp och diskuteras på kursdialoger med studenterna. Nya studenter som påbörjar sin utbildning i termin ett får i introduktionsföreläsningen information om utvärderingarna och vilka förändringar som gjorts utifrån studenternas utvärderingar.

Utöver Evaluate har programmet sedan 7 år tillbaka låtit samtliga studenter på avslutningsdagen muntligen utvärdera utbildningen. Denna utgår från två breda frågor:

1. Vad skulle jag absolut inte förändra i utbildningen
2. Vad skulle jag vilja förändra i utbildningen

Svaren och förslagen på åtgärder har dokumenterats och på ett mer konkret sätt kunnat omsättas i förändringsåtgärder än vad tidigare beskrivna Evaluate har gjort. Dels har studenten hela utbildningen att se tillbaka på och inte bara enstaka kurser, dels kan studenten omvärdera vissa moment utifrån erfarenhet av en längre studietid. Här kan nämnas ett examinerande moment i termin två som under pågående kurs utvärderas mer negativt. I den kvalitativa slututvärderingen så är samma moment det som studenterna inte skulle vilja förändra i utbildningen. Det är ett moment som då det genomfördes upplevdes tidskrävande, svårt och med oklara instruktioner men som i efterhand var ett betydelsefullt moment i deras lärande. Andra viktiga åtgärder som vidtagits utifrån utvärderingarna är att behålla de medicinska diagnoserna i uppdateringar av kursplanerna, förändra, behålla, ta bort studieuppgifter, producera flera videoinspelade föreläsningar och att i kursplanarbetet uppmärksamma den äldres psykiska ohälsa.

Våren 2022 genomförde LiU och studentkårerna en stor studentundersökning där även specialistsjuksköterskeutbildningen mot psykiatrisk vård deltog. Till skillnad från Evaluate utvärderas inte enstaka kurser utan den totala upplevelsen av utbildningen och studiemiljön. I studentundersökningen 2022 var medelbetyget 4.7 (5.0 max) utifrån frågan hur nöjd studenterna är med utbildningen de hittills genomgått.

Ovanstående utvärdering och det tidigare nämnda kurvärderingssystemet Evaluate är summativa utvärderingar. För att skapa en möjlighet för studenten att direkt påverka utbildningen så sker även formativa utvärderingar. Detta sker via kursdialoger som schemaläggs två gånger per termin men kan utökas om studenterna så önskar. På kursdialogen informeras om aktuell kurs och de ingående momenten men framför allt finns utrymme för studenterna att ställa frågor och ge synpunkter på pågående kurs. De förändringar som vidtagits utifrån kursdialogerna är många men inte lika stora som de summativa utvärderingarna har gett. Exempel på åtgärder som vidtagits utifrån kursdialogerna är ändringar av deadline för inlämning av studieuppgifter, tydliggörande av uppgifter i studiehandledningen, ändringar i själva innehållet i uppgifterna och schemaändringar.

Eftersom utbildningen är delvis på distans finns en risk att studenten lämnas ensam med sina frågor kring utbildningen och att detta bidrar till att studenten avbryter sina studier. Sedan flera år tillbaka (utifrån kursutvärdering) finns ett diskussionsforum på LISAM där studenterna kan ställa frågor, föreslå förändringar och uttrycka sina åsikter. Kursledningen strävar efter att besvara frågorna inom 24 timmar. Samtliga studenter ser frågor och svar och kan respondera. Det finns också möjlighet för mer riktade privata frågor via e-post som också besvaras inom 24 timmar.

Ett exempel på studentinflytande direkt i programmet är examinationen (EXA2) som berör samtliga teman i termin två. Här får studenterna själva designa examinationen och föreslå frågor. Efter examinationen och via en anonymiserad process får de även bedöma en medstudents examination, ge kommentarer, sätta poäng och betyg. Bedömande lärare gör sin bedömning också på både svar och bedömning av medstudents prestation men examinationens upplägg stärker studentens egna initiativ och ansvar för det egna lärandet.

Som tidigare nämnts så finns studentmedverkan i basgrupperna där studenterna själva skapar frågeställningar att bearbeta utifrån kursmål och lärandemål. Påverkansmöjligheter finns även i många studieuppgifter/examinationer där studenten utifrån eget intresse kan välja kontext för uppgiften.

Enligt Evaluate och frågan ”Hur har kommunikationen med kursledningen fungerat?” så är genomsnittsbetyget för år 2020 4.25 och för år 2021 4,65 där 5.0 är högsta betyg. Detta resultat är en indikation på att studenterna upplever att kommunikationen fungerar bra.

I studentundersökningen 2022 var medelbetyget 3.9 (5.0 max) utifrån frågan hur nöjda studenterna är med att kunna påverka utbildningen.

Styrkor och utvecklingsområden

Att studenterna uttrycker i utvärderingar att kommunikationen med kursledningen fungerar bra är inte direkt relaterat till att de de facto tar en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Samma kritik kan man rikta till frågeforumet och delvis också kursdialogerna.

Kanske finns här ändå en relation mellan god kommunikation och att ta en aktiv roll. Vi tror att en student som blir sedd och lyssnad på, som får uttrycka både frustration och glädje över sin erfarenhet av utbildningen kommer att vilja påverka utbildningen på ett annat sätt än den som inte blir lyssnad på. Det är skillnad på att vilja förändra utbildningen på grund av missnöje och att vilja förändra utbildningen för att man vill göra den bättre.

Att gensvara på studentens frågor inom 24 timmar (vardagar) kan vara en utmaning. Det händer att responsten tyvärr kan utebli pga glömska eller arbetsbelastning från kursledningen men studenterna uppmanas då att skicka påminnelse. Noterbart är att vi ser hur frågorna faktiskt minskade när vi införde den här principen om svar inom 24 timmars. Kanske är det så att själva vetskapen om möjligheten att ställa frågor i sig kan skapa en tillit och trygghet till sitt eget lärande. Med det sagt så finns det ett behov av att utveckla kursutvärderingarna genom att ställa en mer konkret riktad fråga kring studenternas erfarenhet av möjligheten att påverka utbildningen.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan
Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Lärosätets redogörelse:

Vid Medicinska fakulteten finns etablerade och väl utarbetade strukturer för samverkan mellan lärosäte, region och kommuner. Universitetssjukvårdskommittén (USK) leds av LiU:s rektor och regionens Regiondirektör. USK fattar övergripande beslut på högsta formella samverkansnivå. Utbildnings- och kompetensrådet (UKR) är ett beredande organ under USK där strategiska diskussioner kring kompetensförsörjning kopplat till VFU bland annat förs. UKR består av representanter från samtliga regioner inom Sydöstra sjukvårdsregionen och LiU. Fyra arbetsgrupper är samlade inom UKR varav en är arbetsgruppen för specialistsjuksköterskeprogrammen och barnmorskeprogrammet. Programansvarig är ordförande för denna arbetsgrupp bestående av VFU ansvariga från regionerna och lärosätet samt klinisk adjunkt. Arbetsgruppen arbetar med utbud och dimensionering av VFU platser, utveckling av handledningsmodeller, uppföljning av utvärdering av VFU från Evaluate och

förbättringsförslag utifrån dess resultat. Arbetsgruppen rapporterar löpande till UKR. VFU rådet är ett annat forum med fokus på samverkan mellan kommuner och lärosäte. Här diskuteras motsvarande frågor som inom UKR men i en kommunal kontext.

Ett exempel på samverkan med arbetslivet är den gemensamt framtagna vägledning för VFU som finns för studenter och handledare "Handledning vid verksamhetsförlagd utbildning". Broschyren innehåller information om PBL, handledning, olika aktörers roller under VFU, förberedelser, för- och efterhandledning samt reflektionens betydelse samt samverkan och bemötande. Det regionala vårdkompetensrådet inom Sydöstra sjukvårdsregionen utgör också en viktig arena för samverkan. Syftet är att stärka samarbetet mellan kommuner, regioner och lärosäten kring kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård. Samtliga aktörer av betydelse för strategiska frågor om kompetensförsörjning finns representerade i rådet vilket borgar för samverkan mellan ingående parter.

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning psykiatrisk vård bedrivs i samverkan med andra regioner. På varje studieort finns en ansvarig för basgrupper och/eller VFU som är anställda och företräder regionen de arbetar inom. De fungerar som kontaktpersoner och en länk mellan region och LiU. Samtliga studieortsansvariga möts en gång per termin där frågor och utveckling av programmet diskuteras utifrån lärosätets och regionernas önskemål och behov. Studieortsansvariga är också direkt engagerade i programmet genom att de också designar och reviderar innehållet i kursmomenten.

Under de senaste åren har magisterarbetena skett i större omfattning i samverkan med olika regioner. Bara i år 2022 har magisterarbetena knutits till tre befintliga forskningsprojekt. I Region Örebro Län pågår ett forskningsprojekt kring elektrokonvulsiv behandling (ECT) där ett studentpar har intervjuat patienter om deras upplevelse att erhålla ECT. I Region Jönköping finns ett projekt om självvald inläggning och där har ett studentpar undersökt erfarenheten av denna vårdform. I samarbete mellan LiU och region Jönköping pågår ett forskningsprojekt kring suicid och här har två studenpar involverats. Det här skapar konkret samverkan mellan region och universitetet men också hur studenterna ser koppling mellan forskning och sin framtida arbetsplats. Det här är en samverkan med värdefulla effekter som uppnås för alla parter, student, avnämare och LiU.

Sammanlagt 40 dagar bedrivs verksamhetsförlagd utbildning inom regioner, kommuner och privata vårdgivare. Här finns en väl utvecklad samverkan mellan regioner och lärosätet kring beställarrutiner för VFU-platser enligt avtal.

Vid upprop i termin ett inbjuds en eller två tidigare studenter som finns i kliniskt arbete att delta för att kunna besvara studenternas frågor. Det har uppskattats av de nya studenterna men har inte kunnat genomföras under de senaste två åren pga covidsituationen.

Utifrån Evaliate och en sammanställning av samtliga kurser så är medelvärdet för år 2020 3.94 och för år 2021 4.14 (högsta värde=5) utifrån frågan "Kursen har bidragit till ökad förmåga att hantera situationer som jag som professionell yrkesutövare kan ställas inför." Under denna tvåårsperiod är det lägsta medelvärdet 3.63 respektive högsta medelvärdet 4.75 för enstaka kurser. I den avslutande muntliga utvärderingen framgår att studenter upplever att de fått ett nytt perspektiv på patienten, psykisk ohälsa och sin egen yrkesroll.

I studentundersökningen 2022 var medelbetyget 4.6 (5.0 max) utifrån frågan hur nöjda studenterna var med utbildningens relevans för det framtida yrkeslivet.

Styrkor och utvecklingsområden

Det är en styrka att lärosätet har väl utvecklad samverkan på olika nivåer med framför allt de mest närliggande regionerna. Ett utvecklingsområde är att bygga upp en bättre samverkanstruktur också med

kommunerna tex i VFU-rådet då det dels är ett stort antal kommuner som ingår dels förekommer relativt stor rotation på kommunernas representation.

När det gäller VFU är det en styrka att programmet kan erbjuda 40 dagar fördelade på två perioder med kvalificerad handledning. Det är också en styrka och stärker samverkan mellan lärosäte och VFU-akörer att det finns en systematisk handledarutbildning. VFU är samtidigt en underutnyttjad läraaktivitet. VFU på specialistnivå för psykiatri borde kunna bedrivas med betydligt större samverkan än vad som sker idag. Även om programmet har uppgifter kopplade till VFU så skulle studieuppgifterna i högre grad kunna relateras till VFU-platsen och att studenten inte bara inhämtar klinisk kunskap utan också kan bidra till VFU-platsen med kunskap och utvecklingsarbete. En utmaning för att hitta starkare samverkansformer mellan LiU och vårdverksamheten är att det dels är många olika aktörer, dels att utbildningen består av fem olika studieorter.

Det är anmärkningsvärt att hälften av studenterna byter arbetsplats under utbildningen eller tänker byta arbetsplats. Det finns en enorm potential hos arbetsgivarna att betrakta VFU som ett av de mest effektiva sätten att rekrytera specialistutbildade sjuksköterskor inom psykiatri. I ljuset av rekryteringspotentialen skulle även samverkan kunna gälla det ekonomiska ansvaret för hur VFU-platserna ersätts.

Av de lärare som ingår i lärargruppen har tre av lärarna tidigare varit studenter på programmet. Det döljer dock inte det faktum att det är en svaghet att det inte finns en systematisk alumniuppföljning på programmet men LiU har systematiskt upparbetat strategier och påbörjat ett arbete som programmet kommer att ingå i. När det gäller Evaluate-utvärderingen om ökad förmåga att hantera situationer som professionell yrkesutövare så är registrerade medelvärden för samtliga kurser sammanslagna. Det varierar en del mellan de olika kurserna vilket inte är så överraskande. Vissa kurser som innehåller verksamhetsförlagd utbildning ger ofta högre medelvärde än andra kurser. Samtidigt finns det en utvecklingspotential i att utforma kurserna så att relevansen stärks för det framtida yrket.